



BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2024-2025



Sandviken Barnehage



Forord

Bergen kommune har felles mal for Årsplan i de kommunale barnehagene. Barnehagene utarbeider sine årsplaner ut fra en fastsatt ramme som samsvarer med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager i Bergen kommune trer etter planen i kraft 01.01.2018. Den beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for perioden 2018-2021. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er *Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre*. Planhierarkiet er synliggjort i modellen

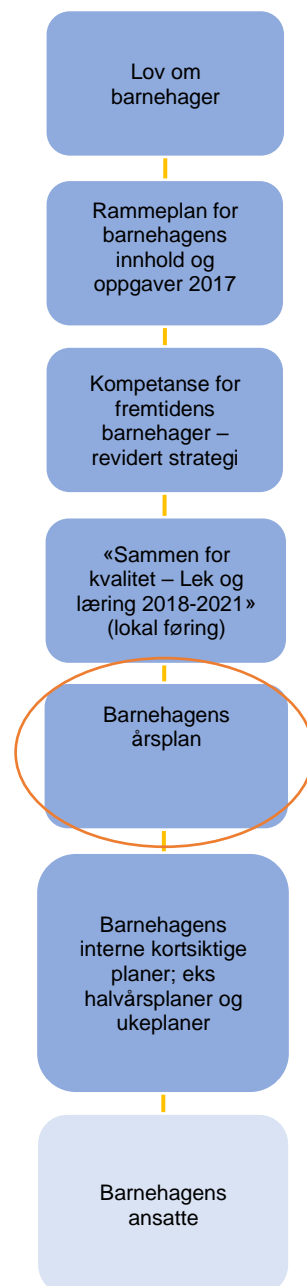
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

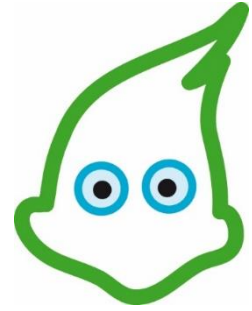


Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	7
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	7
1.3.3 Inkluderende	7
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	8
– medvirkende barn i lek og læring	8
2.1 Tilknytning	8
2.2 Lek	9
2.3 Læring	10
2.4 Barns medvirkning	10
2.5 Vennskap og felleskap	11
2.6 Mangfold	11
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	12
Fagområder	13
3.1.1 Språk som basiskompetanse	13
3.1.2 Matematisk kompetanse	14
3.2 Digitale verktøy	14
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	15
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	15
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	16
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	17
I. Barnesyn og læringssyn	18
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	19
III. Danning gjennom omsorg, lek og læring	19
IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	20
V. Overganger	21

a.	Tilvenning i barnehagen.....	21
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	22
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	22
VI.	Foreldremedvirkning	22
VII.	Bærekraftig utvikling	24
VIII.	Psykososialt Barnehagemiljø.....	24
IX.	Barns seksuelle helse	25





Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse



1.0 Barnehagens innledning

Velkommen til nytt barnehageår!

Dette er Sandviken barnehage sin Årsplan for året 2024-2025. Her kan du lese om våre satsningsområder og hva vi vil fokus på i år.

1.1 Struktur og organisering

I vår rødmalte villa like bak Sandvikskirken, har det lekt barn i mange år. Helt tilbake til like etter 2.verdenkrig ble det drevet førskoletilbud/barnepark i deler av huset. Sandviken menighet overtok eiendommen og startet opp barnehage i 1968. Utviklingen har gått fra korttidstilbud 4 t/d, via halvdag til heldagsbarnehage for barn fra 3-6 år. I 2009 overtok Bergen Kirkelige Fellesråd barnehagedriften. Huset ble bygget i 1916, og var ferdig renoverert i februar 2010. Da var det også tilrettelagt for at små barna under 3 år kunne innta barnehagen. Fra januar 2022 er det Bergen kommune som eier vår barnehage.

Vi er en liten og oversiktlig nærmiljø-barnehage, hvor alle barna lett blir inkludert. Barnehagens flotte beliggenhet gir nærhet både til natur, kultur og byens historie. Barna er mye ute, både på barnehagens uteområde, og på turer i nærliggende naturområder eller til kulturtilbud i byen vår.

I Sandviken barnehage jobber vi for at foreldre og foresatte opplever at barnas beste blir ivaretatt, og at personalet har god dialog med foreldre og barn. Vi legger til rette for en variert, aktiv og trygg hverdag gjennom lek, læring og samhold. For oss er det viktig at barna opplever tiden i barnehagen som trygg, positiv og lærerik, og at latter og humor preger hverdagen.

I dag har barnehagen 30 barn fra 0-6 år, fordelt på 2 avdelinger. I barnehagen jobber det totalt 9 ansatte. En stabil personalgruppe skaper en trygg og god hverdag hvor barna leker og lærer. Denne planen er vår rettesnor for et godt pedagogisk tilbud til alle barna i barnehagen.



1.2 Metodevalg

I vår barnehage jobber vi med det psykososiale barnehagemiljøet. Barnehagens psykososiale miljø er og et fokusområde når det kommer til kvalitetsutvikling (ReKomp, se punkt 4.0).

Vi legger stor vekt på relasjonsbygging, vennskap og sosial kompetanse. Det er tre viktige faktorer for god fysisk og psykisk helse for barn og voksne i barnehagen.

Sosial kompetanse handler om å mestre samspill med andre. I praksis vil det si å lære sosiale ferdigheter gjennom konkrete hendelser i hverdagslivet. Vi voksne kan sette i gang bestemte tiltak for å lære barna sosiale ferdigheter, men ingenting kan erstatte den læringen som finner sted i naturlige samspillsituasjoner.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

- Vi ser barn når de trenger hjelp til å håndtere følelsene sine
- Vi tar oss tid til å møte hvert enkelte barn når de kommer til barnehagen
- Vi ser når barna trenger trøst og et fang å sitte på
- Vi viser interesse for barnets liv i og utenfor barnehagen
- Vi hjelper barnet med å komme i lek når barnet trenger det
- Vi gleder oss og undrer oss sammen med barna

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

- Vi gir barna trøst og er tydelige rollemodeller.
- Vi tar oss tid sammen og er til stede i øyeblikkene for barna.
- Vi hilser på hverandre «god morgen» når vi møtes, og «takk for i dag» når vi skilles.
- Vi skaper en trygg atmosfære hvor det er godt å være.

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

- Vi skaper et godt og trygt lekemiljø i barnehagen.
- Vi ser barnas initiativ, ønsker og behov.
- Vi tar utestenging og ekskludering på alvor, og følger det opp.
- Vi går inn i lek og veileder dersom det skal være behov.
- Vi møter barna med varme og en inkluderende holdning

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

De yngste barnas behov for trygghet, omsorg og nærhet er stort og fundamentalt for deres videre utvikling, både i et psykologisk, utviklingsmessig og læringsrelatert perspektiv. Barnet trenger sensitive voksne for å utvikle sine følelsesmessige og sosiale evner. Med voksne menes alle voksne, både foreldre og barnehageansatte.

En trygg tilknytning møter to ulike behov hos barnet. Det første er barnets avhengighet og behov for beskyttelse og omsorg. Det andre er barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden. Det er denne opplevelsen av stadig vekslende dynamikk mellom selvstendighet og avhengighets om danner fundamentet for barnets selvstendighet og livsmestring. Personalet tar ansvar for at relasjonen til hvert enkelt barn er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse, omsorg, samt evne og vilje til samspill.

For å skape denne tryggheten og tilknytning til barna og voksne i barnehagen arbeider vi med to metoder, COS og ICDP. Circle of Security (COS) er et verktøy for å forstå barnets behov og hvilke signaler barnet gir og hvordan møte behovene på en god måte. Ved å ta i bruk denne metoden ønsker vi at barna skal føle seg trygge og stå sterkere rustet når de møter utfordringer. Bergen kommune tilbyr kurs til foreldre.

International Child Development Program (ICDP) går ut på at voksne identifiserer seg med barnet og klarer å sette seg inn i barnets følelser. Målet er å bli mer bevisst på hva som er bra for barnet og forholdet mellom barnet og den voksne. Bergen kommune tilbyr og ICDP-kurs for foreldre.

(Bergen kommune - Veiledning for foreldre: COS og ICDP)

Vi er bevisst på følgende for å skape en god og trygg tilknytning i barnehagen:

- Barn og foresatte styrer hvor lenge foresatte er sammen med barnet i barnehagen ved oppstart– barnets beste er avgjørende
- Barnehagen og foresatte kommuniserer tett om hvordan barnet har det i barnehagen slik at en sikrer at ikke barnet påføres stress over tid
- Personalet har kjennskap til hvordan ulike barn uttrykker stress og ubehag da dette vises på ulike måter– ut fra observasjoner gjøres tiltak som gir barnet ro, trivsel og utvikling
- Barnehagen lager «huset mitt» med bilde av foresatte og andre viktige personer i barnets liv, eller objekter/dyr/annet til alle våre småbarn



2.2 Lek

Gjennom leken lærer barnet å kjenne seg selv og omverdenen. Lek er med på å fremme barnas utvikling på det språklige, intellektuelle, sosiale og emosjonelle området og den påvirker barnets identitet og selvfølelse. Vi legger til rette for et inspirerende og variert lekemiljø som fremmer likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, kjønnsidentitet og etnisitet.

Vi voksne legger til rette for at barnet utvikler seg gjennom sin kreativitet og samhandling i lek. Vi er tilstedeværende voksne og oppmuntrer, inspirerer og støtter barna i deres lek. Ved å være på gulvet støtter vi lekens utvikling og utfoldelse. Vi voksne setter av tid til leken, og deler barna i mindre grupper. Vi veileder barna slik at leken ikke medfører utestengelse, krenkelse eller mobbing på et tidlig stadium.

Vi jobber med lek ved at:

De voksne skal hjelpe, støtte og veilede barna i lek.

- Vi observerer leken for å vite om barna trenger hjelp til å inkluderes i lek.
- Vi tilfører nye elementer i leken for å utvide lekerepertoaret og sikre progresjon.
- Vi legger til rette for et inspirerende lekemiljø.
- Vi legger til rette for ulike typer lek, som rollelek, konstruksjonslek, bevegelseslek og regellek.

2.3 Læring

«Barnehagen skal gi barna grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesse, kunnskap og ferdigheter» (Barnehageloven §2).

Barn lærer gjennom erfaringer i hverdagen. Det kan være planlagte lærings situasjoner som er ledet av en voksen, og det kan være gjennom uformelle læring. Uformell læring skjer i hverdagsaktiviteter som fri lek, måltid, påkledning, turer og samspill med voksne og andre barn.

De voksnes rolle er å observere og veilede barnet i dets møte med verden rundt seg. Vi hjelper barnet med å sette erfaringer inn i nye sammenhenger, skape mening og fremme lærelyst.

Vi jobber med læring ved at:

De voksne legger til rette for et godt leke- og læringsmiljø

- Leker ligger lett tilgjengelig for barna
- Vi har små lekegrupper
- Vi legger til rette for læring i planlagte aktiviteter
- Den voksne bidrar slik at leken utvikler seg, og skaper nye, spennende elementer i leken
- Vi skaper rom for undring og refleksjon

2.4 Barns medvirkning

I Sandviken barnehage er vi opptatt av at barna blir sett, lyttet til og respektert. Barn uttrykker seg ulikt, og det er vår oppgave å forstå og tolke signalene slik at alle barn opplever demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke til barnehagens innhold, uavhengig av alder, modenhet og individuelle forutsetninger.

Alle barn har rett til medvirkning, uansett alder, funksjonsnivå, kjønn, sosial, etnisk og kulturell bakgrunn. Barna formidler sine synspunkter verbalt, ved kroppsholdninger og mimikk.

Vi fortsetter å ha dialog i fokus. Gjennom å bruke dialog som verktøy, finner både voksne og barn gode måter å kommunisere og samhandle på. Vi observerer barnas kroppsspråk, lek og interesser. Vi lytter til, og tar barnets perspektiv. Vi justerer oss, gir mening til og setter positive grenser.

Vi jobber med medvirkning ved at:

De voksne lar barna delta i planlegging, gjennomføring og dokumentasjon av prosjekter

- Barna er med å lage prosjektskisser
- De ansatte er lydhøre for hva barna er opptatt av
- Barna medvirker digitalt – for eksempel er med når vi skriver dagen i dag, velger bilder, skriver tekst
- Leker er tilgjengelig slik at barna kan velge selv

2.5 Vennskap og fellesskap

I Sandviken barnehage er vi opptatt av at alle barna har en venn i barnehagen.

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov» (Rammeplan for barnehage, 2017, s.22-23).

Vi jobber med vennskap og fellesskap ved at:

De voksne skal legge til rette for at alle barn opplever tilhørighet, likeverd, glede, respekt og mestring i barnehagehverdagen.

- Alle barn skal oppleve at de er inkludert i leke og læringsmiljøet i barnehagen
- Alle barn skal oppleve vennskap i barnehagen
- Stoppe krenkelser og mobbing
- Lage Aktivitetsplan i samarbeid med foreldre ved mistanke om at det er barn som ikke har det bra i barnehagen

2.6 Mangfold

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet» (Rammeplan for barnehage, 2017, s.9).

Gjennom arbeid med mangfold vil vi:

- Markere ulike dager knyttet til mangfold.
- Ha leker som er kjønnsnøytrale (klosser, magneter).
- Snakke om kulturer og hjemland barn har tilknytning til.
- Jobbe med barns medvirkning og inkludering, målrettet mot mangfold.
- Smake på matretter fra ulike kulturer.



3.0 Barnehagens tema/prosjekt



Tema for året er «Barnehagens psykososiale miljø»

Vi har valgt dette området fordi det favner bredt og er av stor betydning for livet barnet lever her og nå, men også for livet deres i fremtiden. Å fremme livsmestring handler dels om å legge til rette for at barn utvikler en sunn fysisk og psykisk helse, samtidig som det legger et fundament for fremtidig samfunns- og arbeidsliv. Barnehagen spiller en viktig rolle i å gi barna erfaringer som legger grunnlaget for de muligheter de får senere i livet og som har verdi for deres videre livsløp og et liv i et komplekst og mangfoldig samfunn.

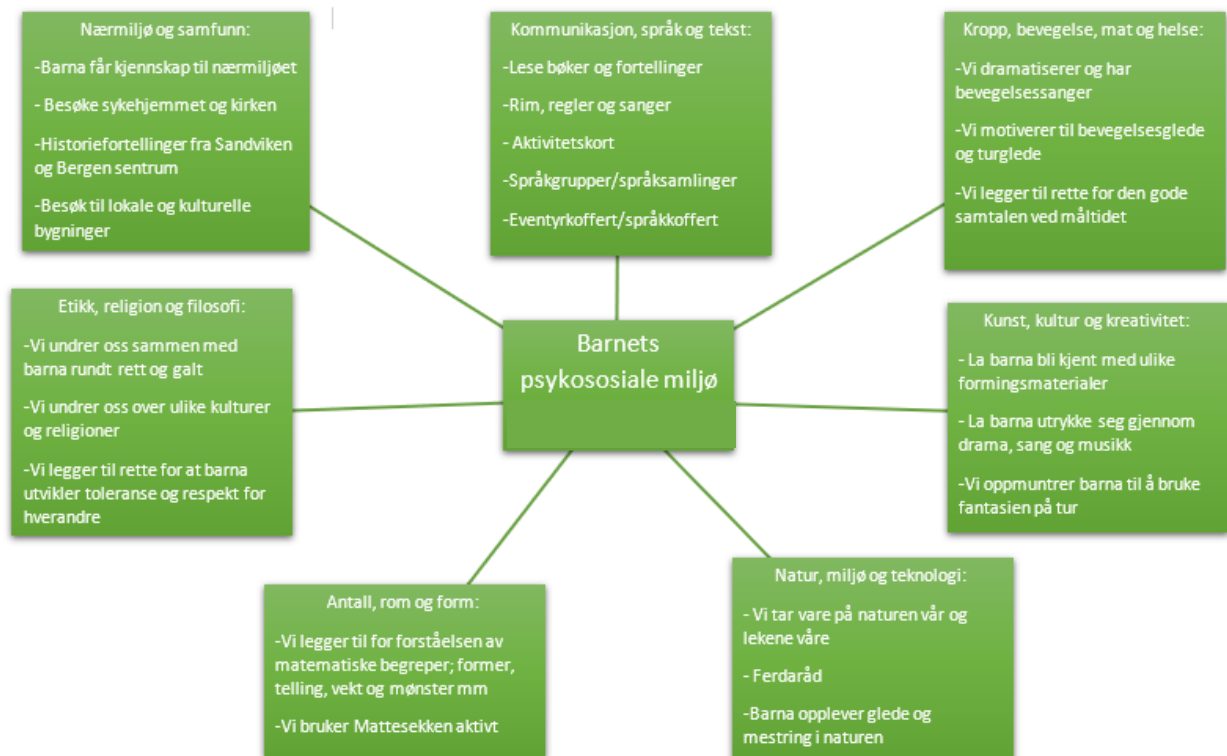
Temaet belyser hvordan barnehagen skal fremme barns psykiske og fysiske helse og bidra til barnas trivsel, livsglede og mestringsfølelse.

Barnehagen spiller en viktig rolle i å gi barna erfaringer som legger grunnlaget for de muligheter de får senere i livet og som har verdi for deres videre livsløp og et liv i et komplekst og mangfoldig samfunn.

En av barnehagens viktigste oppgaver er å utjevne sosiale forskjeller, samt være helsefremmende og forebyggende. Vårt mandat er å forebygge, håndtere og stoppe enhver form for krenkelse eller mobbing.

Vårt arbeid med relasjonelle ferdigheter, samt barnehagens psykososiale miljø og inkludering er forebyggende tiltak for å hindre krenkelser og mobbing. Det er avgjørende at voksne er deltakende i lek og sosialt samspill for å unngå at barn blir utestengt. Vi er derfor særlig oppmerksomme på å skape et psykososialt barnehagemiljø som sikrer barnas deltakelse i leken.

Fagområder



3.1.1 Språk som basiskompetanse

Barna møter et variert utvalg av barnelitteratur som stimulerer språket på ulike måter. Vi bruker ulike eventyr, sang og musikk som en måte å jobbe med språk på. Da vi er en flerkulturell barnehage med barn som snakker flere språk jobber vi sentralt med dette. Sang, rim og regler er sentralt i vår hverdag i samlinger og før måltidsituasjoner. Vi har også språkgrupper som skal bidra til at barn kan få en mer spesifisert utvikling og forståelser innenfor språket.

- Personalet bruker hverdagsspråket aktivt med barna
- Vi bruker ulike uttrykksformer som sang, rim og regler.
- Personalet er aktive deltakere i lek og setter ord på hva barnet opplever
- Vi benevner og støtter barn som ikke har verbalt språk gjennom tegn til tale.
- Barna får møte et variert innhold av barnelitteratur

3.1.2 Matematisk kompetanse

Dette området henger naturlig sammen med språk. Det at ansatte bruker språket aktivt og bevisst gjennom hele dagen vil ha påvirkning på barnas utvikling av det matematiske språket.

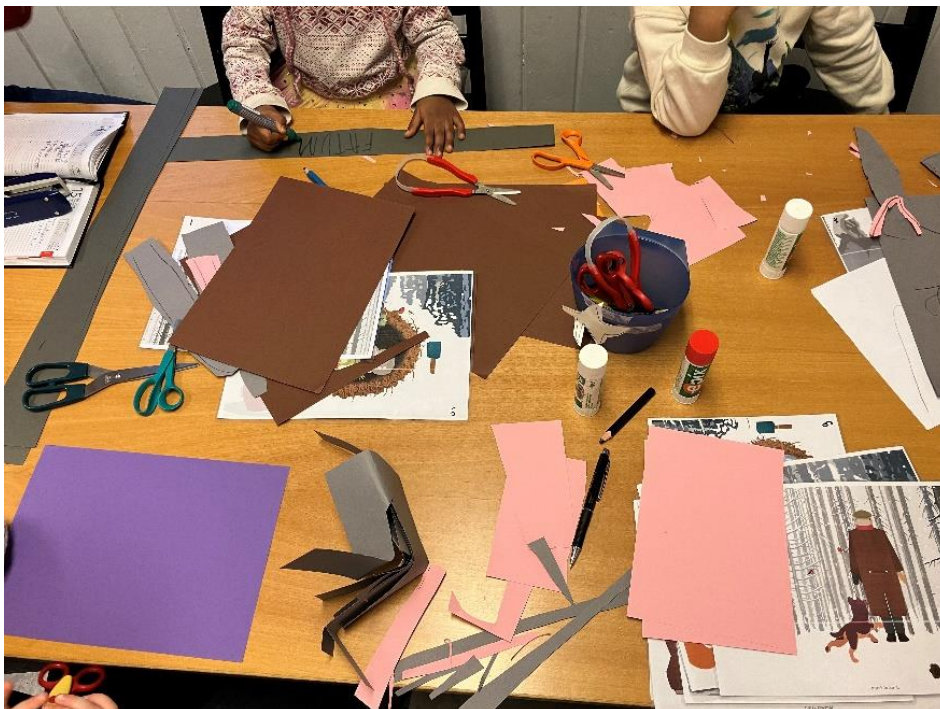
- Barna møter et nysgjerrig personale som undersøker sammen med dem på en lekende måte for å finne svar på matematiske spørsmål.
- Barn og personale bruker plasseringsord
- Personalet støtter barna i lek og aktiviteter med digitale verktøy
- Barna får delta i matlaging med å måle opp ingredienser
- Personalet bruker det matematiske språket aktivt
- Vi tilbyr barna digitale verktøy som fremmer matematisk kompetanse.

3.2 Digitale verktøy

«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier». (Rammeplan for barnehage, 2017)

I Sandviken jobber vi med digital praksis i barnehagen slik:

- vi benytter digitale verktøy for å støtte språkutvikling
- vi skaper visuelle effekter og musikalske stemninger til samlingsstunder
- vi bruker digitale verktøy til å undre oss sammen med barna



4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

For kontinuerlig å utvikle barnehagen arbeider vi med å fornye vår kunnskap, løfte vår kompetanse, få hjelp til å tenke nytt og reflektere over vår egen praksis.

Sandviken barnehage deltok i ReKomp 2022 – 2024 «Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage». Vi har hatt fokus på det psykososiale miljøet for barna og vil arbeide videre med dette. Utviklingsarbeidet førte til ny kunnskap og kompetanse blant de ansatte som tas med i vårt videre arbeid.

I barnehageåret 2024/2025 vil vi ha fokus på hvordan vi kan tilrettelegge for et godt psykososialt lekemiljø i en flerkulturell barnehage.

Sandviken barnehage skal 2024-2025 delta i en av ReKomp sine kompetanseløyper «Kulturelt mangfold og flerspråklig praksis» Dette er i tråd med Bergen Kommune sin Kvalitetsutviklingsplan for barnehager.

Vi kjenner et behov for å utvikle vår kompetanse når det kommer til arbeidet med å trygge barn på at de er en del av fellesskapet, få en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med seg selv, sine egne og andres følelser.

Vi ønsker også å arbeide med lekemiljøet for å gi barna en større følelse av å være en del av fellesskapet i barnehagen og samfunnet.

Barnehagen har for året 2024-2025 valgt å jobbe med temaet:

Lekemiljø for alle gjennom:

- Felles inkluderende lek
- Systematisk gjennomgang, rullering og vurdering av leker og lekemiljø ut og inne
- Ulike aktiviteter for å skape felleskap; samlingsstunder, forming, tur, regellek, grupper aktiviteter o.l.
- Samtaler med barna og observasjoner
- Pedagogisk dokumentasjon

Våre mål for barna gjennom prosjektet

- Være en del av fellesskapet
- Ta vare på venner og inkludere andre
- Ta andres perspektiv, og vise medfølelse og forståelse
- Få en sunn selvhevdelse



4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Gjennomføringen av planene må være så fleksibel at det er rom for spontanitet og barns medvirkning» (Rammeplanen, 2017).

Dokumentasjon

Dokumentasjon danner grunnlaget for refleksjon og vurdering av vår pedagogiske praksis. Barnehagens dokumentasjon gir også barn, foreldre, lokalmiljø og kommunen informasjon om hva barnet opplever, lærer og gjør i barnehagen.

Vi dokumenterer gjennom:

- Bilder og tekst på veggene
- Informasjon på Vigilo/epost
- Møtereferater
- Evaluering i handlingsplan/periodeplaner
- Foreldresamarbeid
- Medarbeidersamtaler

Vurdering

I løpet av barnehageåret evaluerer vi vårt arbeid. Evalueringene skjer gjennom foreldresamarbeid, kommunikasjon med barna og planlagte og systematiske evalueringsprosesser. Dette er viktig for at vi hele tiden skal kunne utvikle oss i vårt arbeid og gi barna en kvalitetssikret hverdag.

Hvem deltar og hvordan vurdere vi:

- Vi evaluerer vårt arbeid fortløpende sammen med foreldre gjennom daglig kommunikasjon, spesielt i bringe og hente situasjoner.
- Vi evaluerer sammen med barna i samtaler, lek og samlinger.
- Vi evaluerer ved å skrive observasjoner og praksisfortellinger.
- Vi evaluerer tema og organisering igjennom hele året på pedagogmøter, avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.
- Vi evaluerer kontinuerlig vårt arbeid i våre månedsbrev som sendes ut i slutten av hver måned.
- Foreldremøter og foreldresamtaler.
- SU-møter 2-3 ganger i året (eller ved behov).
- Vi bruker «Alle med» for å kartlegge barns utvikling og «TRAS» ved behov for å kartlegge barns språkutvikling.

Oppfølging:

Vi må sikre at alle ansatte har nok informasjon og kunnskap for å følge opp arbeidet i barnehagen. Vi legger stor vekt på planlegging, drøfting og refleksjoner sammen i våre ulike møtepunkt.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Vi presenterer prosjektet for foreldre og barn på en god og forståelig måte. Sikre oss at alle har fått informasjonen de trenger gjennom:

- Samtaler med barn
- Samlingsstunder
- I lek og aktiviteter ute og inne
- I hente og bringe situasjoner
- Foreldresamtaler
- Foreldremøter



Del to

I. Barnesyn og læringssyn

«Trygg havn, trygg base – være der i øyeblikket»

Personalet er rollemodeller, og vi oppmuntrer og støtter barn til positivt samspill med andre. Personalet hjelper barna til å mestre balansen mellom selvhevdelse og innordne seg til andre barns lek og aktiviteter. Personalet legger vekt på å være rause og gi positive tilbakemeldinger når barn hjelper hverandre, viser empati og omsorg for hverandre.

I barnehagen vår jobber vi aktivt for å hindre utestengelse. Nære voksne viser varme og trygghet, og fremstår som gode rollemodeller for barna.

- Personalet legger også vekt på å bidra aktiv til å øke barnas toleranse og forståelse for andre barns ulike behov, mestring og forutsetninger.
- Et aktivt og tydelig personale skaper et varmt og inkluderende sosialt miljø for alle barn i barnehagen.
- Ansatte er anerkjennende og støttende.
- Personalet skal alltid jobbe for det beste for barnet.
- Personalet skal evaluere at organiseringen av dagen er til det beste for barnet.

Barnekonvensjonen - Artikkel 3

«Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn...»



II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Kvalitet i barnehagen er først og fremst avhengig av de menneskelige ressursene, det vil si barna, foresatte og barnehagens ansatte. Barn blir til i møte med sine omgivelser, og i dette møtet bygger barn identitet og kunnskap.

Gode relasjonelle ferdigheter er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. Det å delta i fellesskap og oppleve vennskap støtter barnets selvfølelse og gir rom for å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andre. Ansatte i barnehagen er viktige personer for barna, og det er derfor av stor betydning at ansatte møter barna med respekt

, likeverd og empati. Å anerkjenne barnet som subjekt betyr å møte den enkelte som et individ som kan forholde seg til seg selv, med rettigheter i forhold til egne tanker og følelser. Barnehagen legger til rette for utvikling av god relasjonskompetanse hos våre ansatte. Arbeidet med relasjonskompetanse er med på å bevisstgjøre oss på våre holdninger og kommunikasjon i alle våre relasjoner i barnehagen.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Danning er en kontinuerlig prosess som skjer i samspill med omgivelsene og de menneskene vi møter på veien!

Vi voksne møter barna med respekt og en åpen holdning. Personalet er til stede for barna ved å lytte, oppmuntre og veilede dem til gode handlingsalternativer og ved å gi støtte til å sette ord på egne og andres følelser

I samlingsstundene opplever barna mangfold iblant annet meninger, kjønn og etnisitet, og her lærer vi å respektere hverandre. Alle har en stemme, og alle er like viktig. Vi har et ansvar for at hvert enkelt barn opplever seg som verdifull og unik.

Gjennom samspill, lek og utforskning gir vi barna muligheter til refleksjon over egne handlinger og væremåte, som er en del av dannelsesprosessen. Barna får erfaring med å ivareta seg selv og andre, samt å være en del av fellesskapet. De får erfare at de må sette egne behov til side, og handle til det beste for andre.

Vi jobber med danning gjennom omsorg lek og læring ved at:

De voksne synliggjør og verdsetter ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet.

- Vi er bevisst på hvordan våre holdninger og adferd kan påvirke barnas væremåte
- Vi viser respekt for hverandres meninger og behov
- Vi støtter og veileder barna i ulike aktiviteter og i lek sammen med andre barn
- Vi fokuserer og legger vekt på det positive ved samspillene mellom menneskene i barnehagen

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Prosjektarbeid

Prosjektene som gjennomføres i barnehagen forankres i barnas perspektiv. For å få innblikk i hva som er barnas spesielle interesser, observerer vi barnas lek og samspill for å kartlegge hva som engasjerer dem. Vi har også fokus på barnesamtaler, der barna er med å lage projektskisser. Ut ifra dette avgjør vi hvordan vi arbeider videre med prosjektet. Valg av tema kan også velges på bakgrunn av hva vi mener at barnegruppen har et felles behov for å lære.

Gjennom prosjektet arbeider vi med de ulike fagområdene som er beskrevet i rammeplanen. Vi tar utgangspunkt i barnas interesser og engasjement, og prosjektet blir formet av dette. I prosjektene jobber vi både i store grupper, og i mindre grupper. De voksne har ansvar for at prosjektet har et mål, en plan og fremdrift. Prosessen er viktig!

Progresjon i prosjektarbeid:

Progresjon innebærer at alle barna utvikler seg, lærer og opplever fremgang. Det betyr at vi legger til rette for varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. I Sandviken barnehage legger vi til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Det kan for eksempel bety at barna får kunnskap blant annet via bøker, nettbrett/data, besøk på kunstmuseum, og i samlingsstund. Barna introduseres for nye perspektiver, opplevelser og erfaringer.

Tema barna jobber med er tilpasset alder og modning, og de vil møte mange av de samme temaene senere med nye oppgaver og læring ut fra deres ståsted. Barna får utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. De voksne kjenner barna godt slik at de kan bidra til at barna opplever mestring, og samtidig har noe å strekke seg etter. Progresjon skal følge barnet, og ikke en bestemt aldersgruppe.

I barnehagen vår legger vi vekt på å:

- Oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av.
- Bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig noe å strekke seg etter.
- Planlegge og legge til rette for progresjon i barnehagens innhold for alle barn.



V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

I Sandviken barnehage er vi svært opptatt av barnas behov for trygghet og omsorg, spesielt når barnet begynner i barnehagen. Vi setter av god tid, følger tett opp og vi tilpasser rutiner slik at barnet får etablere gode relasjoner til oss voksne og til de andre barna.

Vi er til stede for barn og foreldre ved å lytte aktivt, og ved å være deltagende i aktivitet og i samtaler med både barn og foreldre. Vi har informasjonsmøte for nye foreldre i juni, og før oppstart får foreldre et informasjonsskriv om barnehagen. Når barnet begynner i barnehagen tilbys de oppstartssamtale med pedagog og blir tildelt en kontaktperson i starten. Denne personen er sammen med barnet den første tiden til barnet er trygg. Vi ser verdien av å bruke god tid på tilvenning for både barn og foreldre.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Vår fordel som en liten og oversiktlig barnehage er at alle barna får godt kjennskap til alle ansatte på tvers av avdelingene. Allikevel setter vi av tid til besøk, slik at barna og personalet blir ekstra godt kjent før de bytter barnegruppe. Der deltar vi i lek, samling og etter hvert måltider. Barna får treffe både barna og voksne og knytte nære bånd til dem de skal være sammen med til høsten.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Målet er å gjøre overgangen fra barnehage til skolen så trygg som mulig. Det siste året før skolestart legges det opp til egne aktiviteter gjennom en førskolegruppe. Her jobbes det med konsentrasjon og utholdenhet, kunne ta imot felles beskjeder, oppgaver av ulik art som for eksempel går på tallforståelse, rom og tid, kunne mestre blyantgrep, klippe, lime etc.

Skolen i nærmiljøet har en fadderdag på våren hvor barnehagens personale følger barna på skolebesøk. I forkant er det møte mellom skole og barnehage. I juni har skolen førskoledag hvor barn og foreldre får møte skolen og lærerne.

For å lage overgangen best mulig brukes observasjonsverktøyet «ALLE MED». Dette skjer i samarbeid med foreldrene. Overlevering av informasjon til skolen skjer kun ved foreldrenes samtykke.



VI. Foreldremedvirkning

Den daglige kontakten danner grunnlag for et godt samarbeid. Vi jobber for at samarbeidet preges av åpen og god kommunikasjon, gjensidig respekt og forståelse. I barnehagen legger vi vekt på å ta imot alle, både barn og voksne, på en imøtekommende og inkluderende måte hver dag. Det er flott om foreldre kommer innom på avdelingene sammen med barna. Det gir barna en god trygghet å se at det som skjer i barnehagen også interesserer foreldrene.

Oppstartssamtaler gjennomføres med nye foreldre når barna starter i barnehagen. Er det behov for tolk, sørger barnehagen for det.

Foreldresamtaler er viktig for at vi i barnehagen lærer det enkelte barn bedre å kjenne. Foreldrene er eksperter på sitt barn, og bidrar gjennom samtaler til at vi ansatte kan følge opp hvert enkelt barn på en god måte i barnehagen. Foreldre gir oss ansatte innblikk i hvordan barnet fungerer hjemme, og pedagogisk leder forteller om barnet i barnehagen. Ikke alle samtaler kan tas opp i nærvær av med barna, og alle foreldre får tilbud om foreldresamtale to ganger i året. Slike samtaler foregår om høsten (oktober/november) og vår (april/mai). Ved behov avtaler vi flere samtaler.

Foreldremøter blir avviklet en til to ganger i året. Foreldremøte om høsten er gjerne en presentasjon av barn, foreldre, personalet og av planene for barnehageåret. Foreldrene kan her medvirke med tanker og ideer til barnehagens planer. På dette møtet velger foreldrene forelderådsleder/representanter i barnehagens samarbeidsutvalg, samt foreldrenes arbeidsutvalg.

Arrangementer med foreldrene: Foreldrene er sammen med barnehagen med på å arrangere familiesammenkomster. Hver advent arrangerer foreldreutvalget fest etter julegudstjenesten, hvor familien kan delta. Før påske inviterer vi foreldrene til påskefrokost i barnehagen. I juni arrangerer FAU og barnehagen sommerfest med familiene. Alle bidrar til festen på ulike måter (kurvfest).

Evaluering av barnehageåret skjer underveis i året, og foreldre får mulighet til å delta i dette arbeidet gjennom blant annet brukerundersøkelse hvert vår. Dette er nyttig informasjon for oss i personalgruppen når vi foretar den helhetlige vurderingen og justerer kursen vider



VII. Bærekraftig utvikling

I Sandviken barnehage legger vi til rette for bærekraftig utvikling ved å lære barna om å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på Jorden slik vi kjenner det. Barn skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen.

Sandviken barnehage har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. Vi vil derfor jobbe fremover ved å legge til rette for barns kritiske tenkning, etisk handling og vise solidaritet.

Gjennom utforskning og eksperimentering i lek og aktiviteter legger vi til rette for å gi barna innsikt og forståelse for matens opprinnelse, produksjon og veien fra mat til måltid. På den måten kan barnehagen bidra til å øke bevisstheten rundt bærekraftig matforbruk. Måltidene i barnehagen har en pedagogisk funksjon for å fremme det sosiale samspillet og det å lære om mat og dens opprinnelse, matkultur og om sin egen smaksopplevelse.

Gjennom arbeid med bærekraftig utvikling vil barna få erfare:

- Matens opprinnelse
- Dyrking av urter, bær, sukkererter etc. Vi observerer spireprosessen og lar barna se spirens behov for lys og vann
- Bearbeiding og tilberedning av matvarer
- Gode matopplevelser
- Sortering og gjenvinning
- Deres viktige rolle mot et bærekraftig samfunn
- Ta vare på hverandre og naturen
- Vi lager kostymer selv til karneval og bruker naturmaterialer for pynt til høytider / påske og jul.



VIII. Psykososialt Barnehagemiljø

I vårt arbeid med det psykososiale miljø bruker vi opplegget «Livet og sånn» Gjennom bilder, samtaler og refleksjoner hjelper vi barna å bli kjent med egne og andre sine følelser.

Skyfritt er Bergen Kommunes plan for et inkluderende og godt oppvekstmiljø. Gjennom arbeid med skyfritt i barnehagen er målet er at barn og unge ikke skal oppleve mobbing eller krenkende atferd, verken fra andre barn, unge eller voksne. Gjennom skyfritt skal vi styrke innsatsen for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehagen. Den voksenes ansvar er å skape et trygt og godt leke,-lærings- og fritidsmiljø.

«**Aktivitetsplikt** «Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.» (Lov om barnehager § 42)

<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/skyfrittinkluderende-oppvekstmiljo-i-bergen>

Målet gjennom arbeid med barnehagens psykososiale miljø er at barn og foresatte skal:

- oppleve å bli lyttet til, tatt på alvor og få hjelp i saker som gjelder mobbing og krenkelser.
- vite hvor de kan ta kontakt for å få hjelp og støtte
- vite hva de kan forvente og kreve av barnehagen

Plan skyfritt kan man lese på: <https://www.bergen.kommune.no/api/rest/filer/V113120>

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Gjennom vårt arbeid med «Barnehagens psykososiale miljø» vil vi bruke verktøyet Barnehagepakken fra Stine Sofie stiftelsen.

Vi ser at barna trenger å få bekrefte og sette ord på egne følelser, og bli trygg på egen kropp og egne grenser. Vi i personalet ønsker vi å styrke relasjonene mellom barn/barn, voksne/barn og voksne/voksne.

For å skape et godt arbeidsmiljø setter vi fokus på kommunikasjon og holdningsarbeid.

«I barnehagen skal personalet bidra til at barnas fysiske og psykiske helse fremmes. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing(..) Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser» (Rammeplan, 2017).

- Hovedmål: Å hjelpe alle barn til å håndtere egne følelser og bli trygg på egen kropp og egne grenser.
- Metoder:
 - Skape gode rutiner og rammer
 - Skape glede, engasjement og respekt
 - Skape tillit og åpenhet
 - Skape et trygt og støttende miljø
 - Skape et godt samarbeid og god kommunikasjon
 - Være seg selv
 - Rose og anerkjenne hverandre
 - Cos/ICDP



Sandviken Barnehage

Kirkegaten 1a

5033 Bergen

E-post: barnehage.sandviken@bergen.kommune.no

www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/sandviken-barnehage/kontakt



**BERGEN
KOMMUNE**